

1- Caint Scaipthe (Bailte éagsúla sa dúiche, an file Piaras Mac Gearailt, scéal faoin gCounailéir)- Muiris Paor, Séamus Breathnach, Mícheál Ó Drisceoil, Seán Bateman agus Mícheál Breathnach ó Ghleann an Mhuilinn, Cnoc an Dúin srl.

(Fadhbanna anseo- ana-dheacair chun é a thras-scríobh de bharr an méid daoine atá ann-deachrachaí maidir le aithint na ndaoine)

Bailitheoir (B) - Bhuel, Muiris, Muiris Paor.

Muiris Paor(MP)- Muiris Paor, sea.

B - Cad as duit a Mhuiris?

MP- Gleann an Mhuilinn.

B - Agus cén áit a bhfuil sé sin anois?

MP- Tá sé (...) leis Cnoc an Dúin.

B - Leis an (...) Bhaile Mac Óda.

MP- Sea, Sea

B - Agus cé hé an fear seo atá taobh leat anseo?

M- Sin é Séamus Breathnach.

B - Séamus. An bhfuil aon (...) ort d'ainm a rá?

Séamus(SB)- Níl. Ná (?) (pioc?)

B- Anois a Bhreathnaigh, agus cad as duit?

SB- (...) (?Síol Maine??)

(...)

B - Agus cé hé an fear seo?

SB- Ó, Mícheál Ó Drisceoil, ó Ghleann an Mhuilinn.

B - Ó Ghleann an Mhuilinn túsa a Mhícheáil?

Mícheál(MOD)- Sea.

B - Bhuel, Gleann an Mhuilinn, cá bhfuil sé? Gar de Cnoc an Dúin?

SB- Gar de Cnoc an Dúin agus Gleann an Mhuilinn agus Baile Mhac Óda. Idir Cnoc an Dúin agus Baile Mhac Óda, Gleann an Mhuilinn.

B -Féachaint

(...)

B -Fear ó Helvik, ón Rinn atá anso nach ea?

Sea.

B - Fear a bhfuil ainm lán bhrefá Gaelach air.

(...)

SB- Níl aon aithne agam ar an ainm (...)

B- An bhfuil aon aithne agat ar a bhfear seo taobh leat?

(..)

SB-Bhuel () tá aithne agam air ach níor aithníos an t-ainm.*

B -Bhuel, (?) (cén ainm...?)

MP-(...)

(iad ag gáire)

B- . Ainm iomlán Gaelach ar fad air, Bateman.

SB- Bateman

MOD - Bateman

B- () Cén Gaolainn atá ar Bateman?*

MP- Ó sin é an ceistanois.

B- Cad dhearfá-sa a Shéamais, dá gcuirfí an ceist sin ort?

SB- Bateman, Fear Baite

B- Fear Báite!? Chuirfeá isteach an (?) (pota?)

B- Bhuel ba dheas an (?) (bait) é!

(iad ag gáire)

B- (...)

SB- NÓ rud a chuir áit i do (?) Chun (?) ar an iascaireacht.

B- Bhuel cé hé an fear seo ó thaobh an láimh déise anseo?

MOD- Mícheál Breatnach.

B- na Breathnaigh anseo?

MB- (...) Obair(??) ann.

(ag gáire)

(...)

MOD (...) d'éinne. Níor ghairíos, Buíochas le Dia.

MP-Breatnach ba ea mo mháthair.

B- Pardún agat?

MP-Breatnach ba ea mo mháthair.

SB- Ó bhuel, ní d'fhéadfá-sa bheith ag caint in aon chor anois mar gheall ar na Breatnaigh.

Ná bhéinnse ag caint mar gheall ar na Breatnaigh in aon chor feasta.

(...)

SB-Cad as gur tháinig na Breatnaigh? Na (...) is na (...) Cad as gur dtáinig?

MP-(...) mé rud éigint mar gheall ar sin.

SB-B'fhéidir gur (...) (fhéadaís?)

MP-Abair é.

SB- Ní dhearna mé, ní chuirfidh mé deireadh in aon chor leis.

MP-De chúis?

SB-B'fhéidir nar (...) sé don gcuideachta.

MP- Níl aon locht ar an deireadh.

SB -N'fheadar ní dhéarfainn in aon chor é.

MP- Scaoil amach é.

MP-Scaoil!

SB-Paddy Ó (Muirgheasa).

MOD-Fear gur (...)

SB-(...) bithúnaigh(...) duitse.

MP-Scaoil amach, scaoil amach.

SB-(...)

B-An bhfuil sé agat a Mhuiris?

MP-Níl, ní ()

SB-Is dócha nach tuigthe éinne é sin.

MOD-Ní thuigthe.

MP- Abair amach é.

MOD-Ach mhuise!

MOD-Nach cainte nadúrtha é?

(...)

SB-(..) cúirt déanta ag an bhfear so. Agus é lán de ródaíocht.Teacht thus ar an Cnoc an Dúin

Paddy Ó (Muirgheasa).Sin é mar an gcéanna.Breatnaigh (barr agus barróidí?) deir sé.(...)

MP- Abair é.

SB- Tá sé ráite agam.

(...)

MOD-Bhí sé ábalta é (...) a thabairt amach leis.

(...)

MP- Bhí baile beag anso thiar, (*) Cnoc an Dúin. Agus (*). (*)

SB- Barraidhe fadhabha.

MP- Ó sin é an cúis.

SB- Barraidhe ar fad a bhí ann. Agus níl aon (*) anois.

*MP-*Nach é sin, nach é sin an taobh a mbíodh na barraidhe fad (*) iarhar Chorcaí.

SB- Hah?

B- Iarhar Chontae Chorcaí.

M- Agus (*) na (*). (*)

B- Agus Uí Gearaltaigh ann.

S- Ah, ní (*) na Gearaltaigh (*). Níor chuaigh na Gearaltaigh (*) soir ná leathslí idir seo agus Cnoc an Dúin.

MP- Baile Úí Chonaola.

SB- Baile Uí Chonaola.

MP- Baile Uí Chonaola.

SB- Sin é an, sin é a bhí, sin é an áit a raibh..

MOD- An file.

SB- File.

MP- Piaras.

SB- Piaras, an áit go raibh file.

MP- Bhí mé ag caint le..

SB- (*) an bhfacaís é?

MP- Ní bhfaca mé...

MP- Taobh a láimh deise dul..

SB- Ar taobh a' lámh deise, leathslí a deir sé idir seo agus Cnoc an Dúin.

MP- Tá sé mór(*)).

SB- Taobh a láimh deise, tá an áit beag(*)).

MP- Níorbh é sin an tigh a raibh an file ina chonaí.

SB- Nach ea?

MP- Ní hea

MP- Ní hea.

MOD- B'é.

(*)

*SB-*Ó an (*) .

(*)

B. - Ach níl aon chuid den tighanois?

SB- Ó thá.

MP- Ta na fallaí ann.

(*)

SB- Ach bhí file eile ó Phort Láirge, timpeall (*). Ní raibh aon ard-ainm air mar file. (*) mar gheall ar Piaras, ní bheadh sé sásta go gcuireadh sé "challenge" ar Piaras. (*)

B- (*) "challenge" ab ea?

SB- B'ea.(*) i mbeirt (*)nuair bhíodh na leaids beaga ag imeacht ag an scoil fadó.

(*)- Sea.

MOD- (*) chun Piaras (*) nuair a raghadh é féin go(*) sin. (*) ach chuir Piaras scéal chuige trasna na dtonnta, agus (*) do lá. Agus go mbeadh.

MP- An mbeadh sé (*)?

MOD- Bheadh sé (*). Nuair a bhí an t-am ceaptha chun é, é teacht, chuaigh Piaras amach agus chuir sé(*) seana éadaigh fear oibre. (*) agus chuaigh sé sin chun an geata, bheith oscailte nuair a thiocfadh (*) mór, ceithre capall á tharraingt. Labhair fear (*) leis, i nGaolainn a chuir sé spreagadh mór Gaolainn (*). D'fhreagairt Piaras é. Thug sé (*), fhreagair Piaras.

MP- (*)

MOD- Thug sé féin triú babhta, má thug, bhí Piaras ...

(*)

MOD- Agus bhí sé ábalta. Dúirt sé(*) na capaill seo (*) a chasad, ná raibh sé fhéin chun dul suas chuig an tigh mór in aon chor.

B- Ni raibh. (*)

MOD- De chúis? arsa an fear, ní fhéadfá(*). Bhuel nuair athá an fear an geata ábalta mise a bhuail amach, dúirt sé. (*)

(*)

(ag gáire)

(stopann an téip)

MP- Bhí sé soiléir(*)

SB- Bhí sé (*).

SB- Le Piaras a bhí sé ag caint.

MOD- Le Piaras.

*MP-*Ní raibh fhios aige sin.

SB- Ní raibh fhios aige.

MOD- (*) ag caint leis an bhfile.

MP- Piaras, Piaras Mac Gearailt.

(*)

MOD- Chaith sé (*), agus ní raibh sé le rá go n-imeoidh sé gan (*) suas ansan.

B- Sea.

MOD- Chuaigh sé (*) agus Piaras gar caoch de.

SB- Seacaire

MP- Seacaire.

MOD- Bhí Piaras ana-léannta.

MP- Ó ana-léannta.

MP- Ana-léannta ar fad.

SB- (*) seacaire.

MP- Bhuel seacaire is dócha, duine athá fuar marbh.

SB- Fuar marbh nó fáil bás leis an bhfuacht.

MP- Tar éis bás, tar éis bás sa tsioc.

B- An ea?

(ag gáire)

SB- Tar éis bás sa tsioc.

MP- Ní (*)

SB- Ó sea, ó bíonn, bíonn.

(*)

SB- Seacaire. Certainly

(caint doiléir)

SB- (*) fuar marbh.

MOD- (*) slí eile, (*) beirt ag argóint, gheofá, ó dhein mé seacaire dhe. Ní raibh sé ábalta mé a fhreagairt.

(*)

MP- Leag sé amach é. Bhuel leag amach (*) an brí atá leis.

(caint doiléir)

B- Bhuel is dócha go bhfuil mórán scéalta i gconaí mar gheall ar Phiaras anseo.

MOD- Bhuel, bhíodh ach níl (*) againne. Ach an fear a rabhamar ag caint (*) ó chianaibh, (*) bheadh

SB- Á mas ea ..(*)

MOD- Tá siad agatsa?

SB- Ó tá siad (*), á agus scéalta agam (*) nach bhfuil.

B - na scéalta

SB-Bhí, cén gaol a bhí ag an gCounailéir, counailéir, counailéir (*), ehm leis a' bhfile.

MP- Bhuel..

SB- Bhí seanleaid..

MP- Seanoncail, is dóigh liom.

MOD- Seanaoncail ab ea Piaras, ab ea Piaras.

SB- Ach bithiúnach ceart ab ea an Cunsailéir.

(caint doiléir)

B - Cérbh é an Counailéir a Sheamais?

SB- Ó, duine de (*) an file ab ea. (*)

?- Gearailteach

SB- Gearailteach, bhíodar (*).

MP- Sea.

MP- B'in é (*) counailéir

SB- Duine (*)

MOD- Ach a mhac, bhí mac, bhí mac aige.

MP- ()*

SB- Bhuel an counsailéir sin anois. Bhí fear bocht (*). Agus eh, (*).

B- Sea, sea.

SB- Bhí seanathair (*), bhí cúpla caoire aige. Seanathair (*) fé láthair i gCnoc an Dúin anois, bhí na caoire aige. NÓ, is dóigh liom go b'é a sheanath.., a seanathair ab ea é.

MP- ()*

SB- Sea, Tadhgín. Máthair. Máthair (*). A hathair sin, a hathair, bhí cúpla caoire aige sin, sa pháirc i gCnoc an Dúin. Agus nuair a dh'éirigh an fear bocht ar maidin, cad a chífeadh sé? Dhá caoire agus iad marbh ag madaraí. Chuaigh sé suas, (*) sé na caoire agus na madaraí, dh'imigh na madraí, bhí na caoire marbh, dh'imigh na madaraí agus lean sé na madraí agus cár, cár chuadar? Isteach go tigh an Counsailéir.

(caint doiléir)

SB- Lean Tadhgín iad, an fear bocht so, lean sé is a dhá caoire marbh. Lean sé isteach go dtí Tigh a' Counsailéir iad. (*) sé amach ag an Counsailéir, dúirt sé leis gur mharaigh a mhadraí a chaora. Á tháinig (*) ar an gcounsaleír, fear mór (*). Ar dheineadar a dúirt sé? Dheineadar a dúirt Tadhgín. Fan go fóill a dúirt a' Counsailéir. Chuaigh sé isteach, thug sé amach a ghunna.

MOD- ()*

SB- Gunna (*) (dhá bairille) piléar i ngach bairille de. Ar mharaigh mo mhadaraí (*) do chaora a dúirt sé. Mharaigh a dúirt Tadhgín. (*) a dúirt sé, a dúirt a' Counsailéir. (*) mo mhadara anois a dúirt sé, agus (*) (osclóid é) agus mara mbeidh feoil na caorach istigh ina (*) sin a dúirt sé, tá an piléar eile seo don (*) seo. (*) sé sin.

MOD- ()*

SB- Bhuel sin í an fhirinne, sin í an fhírinne. Tá an piléar eile seo ag dul (*).

MOD- Níor airíos é sin.

SB- An (*) an uair sin (*).

MP- Bhí sé (*) ag an fear bocht eile.

SB- Níorbh aon cead cainte againne (*). Níorbh aon cead cainte againne an (*). Nuair a (*) an Counsailéir an uair sin (*) pé rud ba mhaith (*). Bhí sé (*) leis an(*). Á, (*) sé an madara. Dh'oscail sé an madara, agus fuair sé feoil na caorach, na caorach istigh sa mhadara.

B- Fuair sé?

SB- Fuair! fuair sé feoil na caorach istigh sa mhadara.

MP-()*

SB- Sin é a shábháil Tadhgín, mara bhfaigheadh sé feoil na caorach istigh sa mhadara, bíodh piléar eile imithe tríd Tadhgín.

MP- ()*

SB- Dhéanadh, dhéanadh.

(caint doiléir)

MOD- Nach (*) é

SB- ()*

MOD- Gach éinne a bhí (*)

SB- Gach éinne a bhí (*), gach éinne a bhí (*).

?-(*) nuair a (*) sé an madara.

SB- Ní raibh aon (*) le déanamh. Ná dúirt sé leis é. Mara bhfaighidse feoil na caorach istigh sa mhadara, a dúirt sé, (*).

MOD- Ach ar dhíol sé as na caora?

?-Bhuel

SB- Níor!

(*)

(caint doiléir)

SB- (*)tigh na nGealt.

MP- Tigh na nGealt

MOD- Bhíos ag caint leis istigh i dTigh na nGealt. Bhíos.

SB-()* blianta ó shin.

?- Á ní hea.

SB- Á níl!

?- Nuair a bhí sibhse, nuair a bhí aithne agat ar an bhfeair san.

MP- Bhíos ag caint leis istigh i dTigh na nGealt.

SB- leis an garsún.. an rabhais ag caint leis? (*)agatsa(*)

?-Nach (*) go dtí an lá san.

SB- Ó tá fhios agam.

Seán- Ach a chuas suas go Corcaigh, go Tigh na nGealt (*) (dúirt Martin Rua) orm. An cuimhin leat Martin Rua?

*SB-*Is cuimhin go maith

Seán- Imeacht suas chun a mhac a fheiscint, bhí sé ann.

?- Sea

?- Agus is é an duine a bhí ann (*) bhí an trocaire go léir ná (*) (Simon)

(caint doiléir)

Seán- Ach nuair a chuas(*) thusa in aon chor, dúirt liom fhéin go (*)Simon. Bhíos ag caint le Simon, bhíos ag caint le Martin Rua, (*) (Joss/Jass) Kelly. Bhíomar (*) an uair sin sa Tigh na nGealt. Nacg bhfuil aithne agat a dúirt sé, ar mac a' Counsailéir. Ní fhaca riamh arsa mise. (*) Dúirt sé, ba cheart agatsa aithne a bheith air. Ní fhaca riamh é arsa mise. Bhíos im' leaid óg

nuair a cuireadh chun siúl é. An maith leat é a fheiscint a dúirt sé? (*) arsa (*) liom é a fheiscint. Fan go fóill a dúirt sé, away leis (*) staighre , an buachaill. Bhí sé timpeall (*) daichead bliain. Buachaill tréan (*)(..luachmhar?). Bhíos ar bun an staighre (*) agus sheasadh sé sin trí coiscéim (*). Anois (*) gháirigh sé an t-ainm, away leis, chuir sé (*) ar gach éinne. Agus bhí aithne aige, ag gach éinne (*) timpeall na háite. Agus ní dhearmad sé éinne. Bhuel cheapfá ná raibh aon (*) bun os cionn leis an bhfear, bhí sé chomh réasúnta (*). Bhíomar ag caint is dócha ' feedh leathuair a chloig, agus tar éis an leathuair a chloig, dúirt an (*) leis, tá sé in am dúitse dul (*), beidh (*) a dúirt sé. Ní labhair sé focal ach thug sé aon (*) amháin agus landáil sé thuas ag barr na staighre.

B- Á

?- Bhuel níl aon chuid den

?- Mac an counsailéir

?- Mac an counsailéir

- Níl éinne díobhanois ann, níl éinne acu in aon chor anois ann.

?-Cé hé

MOD-Ach tá an reilig folamh

?-Mac an counsailéir

?- thuas ar an gcnoc i mBaile Mhac Óda.

?- Cén creideamh a bhí aige

?- Ó Caitliceach,

SB- Cé hé?

?-Counsailéir.

SB- () más ea, dh'iompaigh sé*

?- Níor. Níor dh'iompaigh.

SB- Ó is é an file a dh'iompaigh

MOD- Is é an file a dh'iompaigh

MOD- Níor dh'iompaigh an counsailéir.

B- Ní raibh sé ina thiarna talún é ná an raibh?

SB- Agus ní dh'iompódh sé (*)

?- (*) ina thiarna talún.

?- Ó bhí, bhí feirm mór (*)

(*)

SB- mara mbeadh gaol agam dom chéile, a dúirt sé agus (*)

(caint doiléir)

SB- B'fhéidir nach bhfuil a thuilleadh agam de.

MP- (*) leis an sagart.

?- B'fhéidir nach bhfuil mas ea.

MP- (*) na mílte daoine ag teacht go Teampall.

?-Sea.

MOD-B' é. Nach an, nach an.

SB- Ní ghairíos riamh é sin...á labhairt agatsa.

(caint doiléir)

MP- Is dócha b'in é a dh'iompaigh tá fhios agat, labhair a' sagart leis mar gheall air.

SB- Nár dh'iompaigh sé, an file ?

MP- Sea agus

SB-()*

MP- Sea agus sin é mar a dúirt sé : "(*) ag teacht go Teampall"

SB- Cad é an cúis ná bheadh? Ní raibh ach trí pinse, pinse snoaisín.

MOD- Snaoisín, sea.

SB- Mar, cad a (*) air, mar cíos.

MOD- Sea.

SB- Agus bhí céad acra talúin ann, ná raibh.

MOD- Bhí dhá céad.

SB- Óní raibh.

SB- Ag an Counsiléir?

MOD- Bhí!

(caint doiléir)

SB- Agus ina dhiaidh san, trí pinse snaoisín (*).

MP-()*

SB- Sin é an cúis ná (*) mar sin, mar atá sa leabhar ag an bhfear so.

MP- ()* na mílte ag teacht chun Teampall.

SB- Nár (*) trí pinse snaoisín ar dhá céad acra talúin.

MP- Sin é mar a bhí na filí go léir.

(caint doiléir)

MP- Mharaigh Piars, bhí sé thíos i Seanachoill.

SB- Ná bhí?

MP- ()* dhein sé (*) leis na sagairt thuas. Nach labhair an sagart leis mar gheall air (*)." Ní
raibh (*) ná blagaireacht (*) síos leis an abhainn aige agus d'éirigh an taobh leis.

(caint doiléir)

MOD- Tá sé ina fhear bocht.

?- Sin é , bhuel..

SB- Sin é mar a (*). Ba mhaith an scéal é. (*)

(ag gáire)